

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) háta a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) háta a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzandók.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belkőzp-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Helyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitlitéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Fiume.

Vannak emberek, a kiknek a keze
szerencsétlen. Akármilyen nyulnak, meg-
fontják azt. Bármibe kezdenek, csak
aját és zavart idéznek elő. A Bánffy-
kormányt is e képpen vagyunk.

Az a törekvés, hogy nélkülözhe-
telenségét feltüntesse, mindegyre bele-
kezd a kormányt. Ez a kormányt, ha
nem az aztán csak megviselt tekin-
nyel, elrongyolt nyibuszszal eviz-
kélhet ki.

Ez történt a fiumei kérdésben is,
a melyet az öntudatlanság kapkodásá-
val szintén közéletünk égető kérdésévé
tett a Bánffy Dezső br. államférfias
kodhatnásága.

Már közel egy fél éve annak, hogy
a magyar korona gyöngyének nevezett
magyarpart városban bizonyos nyug-
talanság tapasztalható. Ezt a nyugta-
lanságot a kormányzó szék betöltet-
tése mellett a magyar kormány
egy pár intézkedése idézte elő. Az a
szerencsés politikai tapintat és közéleti
érék, melyet Bánffy br. a deési me-
gyeházán sajátított el, Fiumével
szemben is érvényesülni kívánt. Sike-
rült is elérnie, hogy felkölte az auto-
nómiajuk sérelmeire felelté érzékeny
fiumeiak féltékenységét, a hivatalos
lapnak az a nap-nap mellett megújuló
létező jelentése, hogy „Fiume
a tenger csendes”
kormány hazugsággá változott.

A népérzet tengerének hullá-
mai szerencsésen felkorbácsolták a Gaál
Libor kormánybiztos és Dárday Sán-
dor miniszteri tanácsos neveihez fűzött
közleményezések sérelmei és csak egy
kepp kellett még e tenger vizébe,
hogy bekövetkezzék az áradás.

Ezt a cseppet meghozta aztán az
új bányai eljárás életbe léptetéséről
alkotott törvény egy szerencsétlen §-a.
Ez a §, mely a 16. §. révén sokat
emlegetett törvényhozási alkotás szá-
zasai között a tizenötödik helyet fog-
lalta el, megfosztja Fiumét a sajtó es-
küdszékétől és a budapesti esküdszék
illetőségi körébe utalja a magyar ten-
gerpart szép városát.

Hát bizony a fiumeiak nem vol-
tak hajhúdók akként térti napi rendre
a közéleti szerencsétlen pontból is helyte-
len intézkedés felett, a mint ezt Erdély
igazságügyminiszter a szent jog-
egység egyedül áldozó tana nevében kö-
vetelte és keletkezett a „jogegység”
bányának dicsőségére egy olyan al-
kotmányjogi bonyodalom, a melynek
következményeivel aligha van tisztá-
ban a Bánffy-kormány.

Annyi bizonyos, hogy az anyaor-
szág részéről oly sok áldozattal istápol-
t köztörvényes megapadt a magyar
sympathia eddig bő forrása, s annál
nagyobb erővel tájékoztat fel az auto-
nómia érdekeire féltékeny fiumei párt-
tisztok bizalmatlanságának zajgó habja.

A helyzetnek ezt a fatális válto-
zást a Bánffy-kormányának köszönjük.
Am legyünk igazságosak és valljuk be,
hogy a mint a Bánffy-kormányt el kell
marasztalunk a hebehurgáskodása
által felidézett e bonyodalomért, ép úgy,
de talán még jobban el kell itélnünk
az előző kormányokat, a melyek a fiu-
mei kérdést teljes elhanyagolásával, a
kisszer fair „politikájának kényelmes-
kedésével, egyes muló jelenségek pil-
lanatnyi dicsőségbe vetett henye bi-
zakodásuk keleti fatalismusával fel-
gyámlyaló engedetlenségével a con-
solidálatlan állapotok ama rózsait, me-
lyek az első szikra tűzére lángot fognak.

„J am ar det prox i mus
U ca le go n”. Am az égő szenvedé-
nyek nyújtotta tűz világánál tisztán
láthatjuk az utat, melyet a jövőben,
hasonló bonyodalmak kikerüléseért, kö-
vetnünk kell.

S ha igaz, hogy minden rosszban
van valami jó, úgy nincs miért két-
sége esnünk a felett, hogy a Bánffy-
iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

kormány avatatlan, sőt brutális kézzel
megbolgata Fiumében azokat az állapo-
tokat, melyekben korábban a „quieta
non m o v e r e” politikája érvényo-
sult. Sajnálnunk lehet ugyan, hogy ez az
államférfiai szertelenkedés a consolida-
ció céljához szükséges nyugalom elő-
feltételét eljátszva, a kellő átmenetet
lehetetlenné tette, de másfelől örven-
denünk lehet annak, hogy ama szerte-
lenkedés révén Fiume eddig rendezet-
len közjogi helyzetének végleges ren-
dezése immár elodázhatalanná vált.

A fiumei kérdést, melyet a Bán-
fy-kormány emelt a függő kérdések
sorából a napirend programjára, meg-
kell oldani. Meg kell pedig oldani egy
felől Fiume autonómikus önállóságá-
nak teljes méltánylásával, másfelől pe-
dig mindazoknak az illetéktelen aspi-
ratióknak kizárásával, lehetetlenné té-
telével, a melyek ma Fiume irányában
Szt.-István birodalma egységének ve-
szedelmére s a történelmi jog fejlődés
ellenére, főleg drága horvát test-
véreink részéről jelentkeznek.

Azonban ez a megoldás állam-
férfiut kiván. Mi pedig minden buzgó
igyekezete mellett sem tartjuk állam-
férfiúnak Bánffy urat.

V. A.

Politikai hír.

Cseh henczeges. A csehek a tehetelen
Badeni kormány miatt ugyancsak felkap-
tak az ugorok fura. Hivatalos lapjuk legközelebbi
vezércikkében a következőket írja:

Mi ma fittyet hányunk parlamentáris-
musnak és alkotmányosságnak és egy csöp-
pet sem bájuk, ha az ördög elviszi a decem-
beri alkotmányt és mindazt, ami vele össze-
függ. Megvagyunk róla győződve, hogy Ba-
deni a pokolba kívánna bennünket, ha nem
volna reánk olyan égetőn szüksége. A gróf
jobbann tenné, ha a németektől való örökös
félelemtől emancipálna magát s nekünk ga-
ranziát adna, hogy be fogja váltani, amit
nekünk már annyiszor ígért. Csak arról van
szó, hogy mikor lesz az ügylet perfect, hogy
mikor találkozhatunk a piacon, hogy kicse-
relhesse azt, a mi neki még megmaradt, azért,
a mire még szüksége van.

EMKE.

1. kérdés: Az E. M. K. E. elnöki állására
kit tart felkérőndőnek, a ki az egyet fontos
kulturális és társadalmi missziójára való tekin-
tetel, a társadalomban elfoglalt állásánál és
közvetélességénél fogva ezen tiszt betöltésére
véleménye szerint leginkább alkalmas?

2. kérdés: Helyesli-e az alapszabályoknak
azt a módosítást, hogy az évi rendes díjak 2
frtól 5 frtra, a pártoló tagsági díjak pedig évi
1 frtről 2 frtra felemeltesse, s reméli-e, hogy
ezáltal nagyobb anyagi eredmény s az egyet
ügyei iránt pedig szélesebb körű érdeklődés fog
elérni. Igen-e vagy, nem?

3. kérdés: Helyesli-e, hogy a régi alapítók
a választmányból kihagyassanak. Igen-e
vagy nem?

4. kérdés: Szükségesnek s az egyesület
ügymenetére, alapítókéjének gyarapodására elő-
nyösnek tartja-e, hogy az alapszabályok úgy
módosítsanak, miképp ezenal belépő alapítók
a választmánytagjai ne legyenek? Igen-e,
vagy nem?

5. kérdés: Helyesnek tartja-e azt, hogy
az alapszabályok által meghatározott működési
körből kihagyassék mindaz, a mi specifikusan
a gazdasági tevékenység körébe tartozik?
Igen-e, vagy nem?

6. kérdés: Az E. M. K. E. titkári (fő-
titkári) állását összeférhetőnek tartja-e az orsz.
képviseleti állással? Igen-e vagy nem?

Beregszász Árpád, birtokos, Vámos-
Gálfárdó.

1. U g r o n Gábor, mert: egész ember.
2. Nem; mert: Magyarországon még
a koldusnak is tért kell nyitni.
3. Nem; mert: a teremtés eszméje és
az alkotás örök világosságát igényel, az al-
kotót holtig kell becsülni s a közben folyton
emlegetni, hogy az ország oligarchái ébred-
zenek mely álmaikból.

4. Nem; mert: az anyagi áldozat szel-
lemi kamatot kíván és méltán.

5. Nem; mert: a kié a föld, azé az or-
szág, minden barázda földet, melyet nem
magyar bir (s eladó), meg kellene vásárolni.
6. Nem; mert: az éltető erőnek yérévé

kell, hogy válljon az Emke muka köre, mint
a hit. Oltára kell, hogy legyen, melyen ugyan
nem térdel, de mindig áldoznia kell a szent
eszmének.

Földváry Ödön, birtokos, D.-Szentmárton.
(Kisküküllő m.)

1. U g r o n Gábor.
2. Nem.
3. Nem.
4. Nem.
5. Nem.
6. Nem, nem.

Vince István alapító, Kolozsvár.

1. U g r o n Gábor. Mivel erős haza-
szeretete, nagy buzgalma és fejlett közéleti
érzéke leginkább őt ajánlják a díszes állásra.

2. Nem helyeslem, mert tapasztalati
igazság, hogy jobb a sürü garas, mint a ritka
forint.

3. Nem helyeslem, mert a szerzett jo-
gokat tisztelni parancsolja az igazság.

4. A szükséges rend tekintetéből nem
helytelenítem. Minden esetre szükségesnek
tartom, azonban, hogy a rendes tagoknak a
választmányban kellő súly biztosítva legyen.

5. Erdély különleges viszonyaira való
tekintettel nem helyeslem.

6. A Bánffy párti képviselőséggel össze-
férhetetlennek tartom.

Papp Mózes tanár Sz.-Keresztur.

1. U g r o n Gábor, azt a lánglelkű ha-
zafit, nemes férfit, kit tökéletesen hazafisá-
gáért, igaz lelkesedéseért az országházából erő-
szakkal való kiveréssel jutalmazták ma, mi-
dön az ő genialitására legnagyobb szüksége
volna a magyarnak.

2. Nem. Kevésből lesz a sok, porszem-
ből a szikla. E szent ügy iránt való érde-
klődést a díjak emelésével nem növelni, ha-
nem csökkenteni vélem. Ez igazság! Tapasz-
talat bizonyítja.

3. Nem, sőt épen rut halátlanságnak
tartom. Az alapítók áldoztak, lelkiszedtek,
nemes tetteik által másokat is lelkesítettek,
isten és ember előtt halátlanság volna to-
hát őket választmányi joguktól megfosztani.

4. Nem. Az ezental belépő alapítókra
nézve is tartartom azokat, miket a régi ala-
pítókra nézve mondtam.

5. Nem. Az alapszabályokat okos, gon-
dolkozó fők készítették. Ugyan miért szedni
szét az egy kompakt egészet tevő, egy he-
lyen áttekinthető alapszabályokat? Abban
véleményem szerint ésszerűség nem lenne.

6. Nem. Én ez álláson mindig egész,
teljesen független embert szeretnék látni. Az
erő, a munka megosztást s szent ügyre
nézve hátrányosnak látom. Másfelől e ma-
gasztos állást betöltőnek teljesen kötetlen
kezűnek kellene lenni, kihez aztán bármely
politikai hiteltet valló, egyforma bizalommal
fordulhatna.

Véleményemet, politikai elveimre való
tekintet nélkül, a feltett 6 kérdésre a fen-
nebbieken voltam szerencsés, igaz meggyő-
ződésből elmondani, leírni. A mennyiben
tisztá meggyőződés sugalta soraimat, any-
nyiban segílen meg engem az isten.

Bakó Ferencz alapító, Gráz.

1. Vagy gr. Bethlen Andrást, vagy
grf. Kornis Viktort.
2. Nem.
3. Nem.
4. Nem.
5. Nem.
6. Igen.

EMKE alsó-fehérmegyei választmány,
Nagy-Enyed.

1. Gróf Kun Gézá.
2. Az egyet érdekében a tagok men-
nél nagyobb szaporítását, s ennek elősegítése
végett az évi díjak leszállítását tartjuk ki-
vánatosnak, — tehát: a tagdíj felemelést
nem pártoljuk.

3. Mennél szélesebb körű az érdeklődés,
annál virágzóbb az egyet és hatásosabb mű-
ködése. A régi alapszabály megváltoztatását
nem pártoljuk.

4. A 3. sz. a. felelet szellemében kíván-
juk, hogy az új alapítók is tagjai legyenek a
választmányoknak.

5. Ez a kérdés nem eléggé világos, pél-
dával kellene illusztrálni.

6. Nem.
Evva Lajos alapító, Budapest.
1. Gróf Kun Géza.
2. Nem.

3. Nem.
4. Nem.
5. Nem.
6. Nem.
László József birtokos, N.-Iklód.
1. Gróf Kornis Viktort.
2. Nem.
3. Nem.
4. Nem.
5. Nem.
6. Nem.

Dr. Bartók György ref. lelkész, Szász-
város.

1. Gróf Kun Gézá, vagy gróf Beth-
len Andrást.

2. Nem. A pártoló tagsági díjak eme-
lése kimaradhatatlanul tagok számának apa-
dását idézné elő, s tehát az egyet ügyei
iránti érdeklődést szűkebb körre szorítaná,
sőt az anyagi eredményt is kockára vetné.

3. Nem. Az Emkének nem állhat ér-
dekében, de mint eszményes célok szolgál-
latában álló intézmény, méltóságával meg sem
egyeztetheti, hogy tagjaitól egyszerűen elko-
bozza a már — nem ingyennyert, de nemes
áldozattal megszerzett — jogokat.

4. Nem. Az Emke nagy érdekeivel e
megszorítás sehogy sem volna összeegyez-
tethető. Az Emkének minél több és nem
minél kevesebb alapító tagra van szük-
séte, mert ezek adnak az egyesületnek tekin-
télyt és maradó erő.

5. A nemzeti élet kulturális feladatai-
val, s még inkább az Emke elé tűzött kul-
turalis célokkal szorosan összefüggő közga-
dasági tevékenység bizonyos köreit az Emke
működési köréből kizárni nem volna helyén
levő dolog. Csakhogy a gazdasági tevé-
kenységnek az egyet kulturális törekvésével
szorosan összefüggő eme köreit pontosan meg
kellene jelölni.

6. Nem. A titkári állás elég szép és
elég gazdag működési tér arra, hogy a leg-
munkaképesebb férfiúi nemes ambícióit is
kielégítse. Az Emke nem egyik vagy másik
pártnak az alkotása. Titkárija tehát, mint fi-
zetett tisztviselő, pártokat az egyet erkölcsi,
sőt anyagi érdekeinek is kára nélkül, nem
képviselehet.

Ifj. Czako József, birtokos, Mező-Kövesd,
(Maros-Torda m.)

1. U g r o n Gábor.
2. Nem.
3. Nem.
4. Nem.
5. Igen.
6. Nem.

A F. M. K. E. közgyűlése.

Saját tudósítónktól.

Szakolcza, szept. 12.

A Felvidéki Magyar Közművelődési
Egyesület ma tartotta meg közgyűlését a
közönség óriási érdeklődése mellett.

A közgyűlés főnyomja, az egyesület
elnökének, gróf Károlyi Istvánnak nagysza-
bású megnyitói beszéde volt, mely szösz szerint
a következőképpen hangzik:

Tisztelt közgyűlés! Mielőtt az ülést meg-
nyitnám és a kitűzött napirend szerint a F.
M. K. E. folyó ügyeivel foglalkoznám, arra
kérem Önöket, a tisztelt közgyűlés tagjait,
hogy velem együtt a még csak pár hónap
előtt bezárult keresdi sirbóthoz zárandókol-
janak; hol az pihen, a ki a magyar köz-
művelődésnek évtizedeken keresztül legiga-
zabb, legbuzgóbb és legbátrabb ápolója, ter-
jesztője és bajnoka volt — boldogult Bethlen
Gábor gróf!

Fejét hajtani azok előtt, kik, mint sze-
rencsefiak hirtelen felemelkednek, miként az
úres nádszálak nyári eső után forró nap-
sütést: szerintem izlés dolga, leg több, eset-
ben gyengeség; de kegyeletteljesen viszsza-
kinteni azon honpolgár multjára, tiszte-
lettel meghajolni annak neve hallatára, a ki
legifjabb korától fogva halála napjáig, tehát
egy egész életen át bátran, nemesen, tisz-
tán, egyeleneget botlás nélkül futotta végig
földi pályáját: ez már nem izlés dolga csu-
pán, de kötelesség, elmulasztatlan honpol-
gári kötelesség is!

Különös időket élünk, tisztelt közgyű-
lés! s ha nem is tartom magamat hivatott-
nak arra, hogy ez alkalommal a világtörté-
lem lapjait idézzem; be kell vallanom azt,
hogy összehasonlítva a lefolyt 30 évet, mely
hazánk történelmében „Uj korszakot” —
alkot és az ez idő alatt, fájdalom! gyökeret
vert beteges felfogást, ép úgy a szabadelvű-
ségről, az alkotmányhoz való ragaszkodásról

— törvényein, jogaink, nemzeti önértéktünk,
követelményeink, méltóságunk, becsületünk
megőrzését, fenntartását, kivívását, az utó-
bink, ha megsértett, megtorlását illető-
leg; és hasonlítva az egyéni felfogást is, a
közérdekről, polgári erényről, nevünknek
széplőben megőrzéséről még a gyanúsítások
ellenében is! az „Öreg Magyarországnak”
— és más országoknak a hasonlóképp ujkor-
szakba lépett nemzeteknek multjához: igen
feltűnő disharmoniát találunk.

A Bethlen Gábor gróf élete a multat
juttatja eszembe; az öreg Magyarországon
egykor élt honpolgárok érzelmeivel, önfelá-
dozásával, felfogásával, hazafiságával. A nagy
erdélyi fejedelem ezen sarjadéka azon keve-
sek közé tartozott életében, azon ritka jelen-
ségek közé, ki önérdéket nem ösmerve, kö-
telességet szem elől nem tévesztve, a csata-
térre ép úgy, mint a közpályán, csak egyet-
len egyért harcolt, lelkesült és munkálko-
dott: az általa rajongásig szeretett ha-
zátért.

Épen ma mult esztendeje, hogy bucsút
véve tölem a nagykárolyi vár kapuja alatt,
kezem megszorítva, így szólott hozzám: „me-
gyek haza Keresdre, aztán föllepek kép-
viselőnek — de biztosra veheted, hogy meg-
bukom.”

„Hát miért lépsz fel akkor abban a
kerületben? Lépj fel inkább másutt!” — mon-
dám én. „Másutt is megbuknám — felel —
mert a kormány kiadta a rendeletet, hogy
Bethlen Gábor minden áron meg kell buk-
tatni. Fellepek, mert hazafias kötelességem-
nek tartom, hogy fellépjek.”

Ezzel tova hajtott. Igazat mondott,
mint mindig. A hatalom felhatalmát minden
kezében levő eszközt, hogy az E. M. K. E.
elnökét, megteremtőjét, lelkét, kizárja a ma-
gyar képviselőházból.

Kérdem Önöket, tisztelt közgyűlés, de
válaszoltanok kérdésekre, félreterve minden
pártszempontot, mint jó magyar emberek,
nem volt-e igazam akkor, mikor beszédem
elején azt állítottam, hogy nincs harmonia,
összhang az „Öreg Magyarországnak” és az „Uj
Magyarországnak” fainak érzelme, kegyetele és
viselkedése között?

Egy év előtt nem volt képes Erdély-
ben egy oly többség összeverődni, mely a
hatalom ellenére meg tudta volna választani
az E. M. K. E. elnökét országgyűlési kép-
viselőnek; és ma, halála után, a nemzet ke-
gyetele szobrot akar emelni Bethlen Gábor
grófnak, honpolgári érdemei elismerésül. Hol
itt a logika? Mindjárt megmondom. Az erő-
szak, a pénzzel való lélekvasárlás, a törvény
kijátszása volt Bethlen Gábor gróf bukásá-
nak egyedüli oka. Ez pedig a hatalom műve
volt! De szobrárt a nemzet fainak szabad
akarata állítja fel.

Tisztelt közgyűlés! Ha e szobor állani
fog, reá tekintve nem csak Bethlen Gábor
gróf kell, hogy eszünkbe jusson, de eszünkbe
kell hogy jussonak Magyarország független-
sége kivívásáért a csatatérre tanúsított vitéz-
ségek ép úgy, mint a közpályán általa hiru-
dett nemes elvek, a honszerelmet legtisztább-
ban visszatükröző meleg érzelmek, a mai nap-
ság csakis keresve feltehető önzetlen, becsüla-
tes férfijellem. Ezen érényeknek volt ő apos-
tola és példányképe.

Pénzzel, erőszakkal, törvény kijátszá-
sával meg lehetett buktatni Bethlen Gábor gró-
fot, az E. M. K. E. elnökét; az idő fogá
össze is morzsolhatja talán Bethlen Gábor
gróf érzébe öntött szobrot; de emléke, mely
a szívekbe véste gyökeret, fakasztva kegye-
let- és halálérzetet: örökre összeforrvá ma-
rad a magyar nemzettel! A ki életében min-
dég, szívetet nem tartva, együtt érzett nem-
zetével, az a nemzet sirjában is felkeresi.

Tisztelt közgyűlés! Indítványozom rö-
viden, hogy fejezze ki a közgyűlés jegyző-
könyvileg mely fájdalomt és háláérzetet a
magyar közművelődés legbuzgóbb harcosára,
az E. M. K. E. volt elnöke, boldogult Bethlen
Gábor gróf elhalálása felett.

Tisztelt közgyűlés! A F. M. K. E. 12-ik
közgyűlése alkalmával 1894. évi október 2-án,
megköszönve F. M. K. E. elnökévé történt
megválasztásomat, halám zálogul azon
ígértet tettem, hogy „minden követ meg-
fogok mozdítani, a mennyiben erőmtől kite-
lik, hogy az ige, melyet a F. M. K. E. ér-
dekében hangoztattunk — a magyar köz-
művelődés testté is válhassék.” Hozzá tettem
azonban azt is, „hogy mint mindenhez a föld-
dön, úgy ehhez is Isten áldása kell; de ezen
kívül nekünk a király jó akaratára, a kor-
mány támogatására és a nemzett fainak
segédkezésére és áldozatkésztségére is leand
szükségünk.”

A mi az akkori kormányelnököt, We-
kerle Sándort illeti, megmondottam, hogy
bírom ígérteit, miszerint nem követendi előd-
jeinek eljárását, kik a közművelődési egye-
letek sikeres működését inkább nehezítették,
mint elősegítették; de elenkezőleg mindenben
segítségemre leszek.

Ez ígéretem bízva, s felháborítva, fo-
lyamodott is a F. M. K. E. elnöksége a ma-

gas kormányhoz, hogy az eddig adott 2000 frt évi segélyt legalább is 4000 frtra emelje.

Azóta 3 év múlt el, de a kormánysegély ma is csak oly csekély, mondhatnám semmi. Már hiszen 2000 frt. 10 megyének majdnem egyenlő a semmivel.

A múlt évben, mint tudjuk, az ezredévi ünnepségek egyik számát a köznevelődési egyleteknek Budapesttől tartott országos kongresszus képezte, a melyen Apponyi gr., Széll Kálmán és Berzeviczy Albert képviselő urak nagyszabású szónoklataik által megérteteni igyekeztek a nemzetet azt, hogy a köznevelődési egyletek főfeladata a magyar faj kulturális felfokozásának biztosítása. A kongresszus bantettjén Széll Kálmán a dunántúli M. K. E. elnöke felkérte Wlassics Gyula közoktatási minisztert, a többi között ezeket mondta:

„Arra emelem poharamat, a ki a magyar nemzeti kultúra építéséhez (a legnagyobb erő és tényező az állam szervében és a ki ehhez) hozzájárul, a köveket és a ki a munkában elől jár; a ki méltányolja és elősegíti a mi kulturális törekvéseinket; a ki a maga ifjú erejének egész lelkesedéssel, egész tehetséggel és szellemben vezeti Magyarországot kulturális ügyeit; a ki érzékkel bír a mi jogos törekvéseink iránt, a melyek az állam feladataival nem ellenkeznek; a ki a mi elismerésünknek örömeinek működik Magyarországot kulturájának nagy munkájában.”

Ezeket mondta Széll Kálmán, a dunántúli M. K. E. elnöke Wlassics miniszterrel.

Gyertünk tovább. Széll Kálmán után felállott Wlassics Gyula közoktatási miniszter s a szokásos bevezető frázisok után rá tette a köznevelődési kérdésre, ezeket mondta:

„Senki sem vonhatja kétségbe, hogy az egységes nemzeti köznevelődési politika irányát az államnak kötelessége megadni. De viszont kétségtelen az is, hogy azt a nagy kulturális hivatást, mely a magyarnak a hazá földén jutott, sem a hivatalos apparátus bármely büszkeségével, sem a szakemberek bármely értelmi erejével elszigetelten megoldani nem lehet.

E missziót csak akkor valósíthatjuk meg, ha az aspirációkban, eszményekben és hazaszeretében egységes magyar társadalom a nagy nemzeti köznevelődési verejtékes munkájára válik. Tudományt, művészetet a lángelmék és a szorgalom előbbre vihetik. De a nemzeti köznevelődés közös eszményeknek hódoló egyetemes előhaladásához az egész nemzet értelmi munkájára van szükség.

E szükség felismerésének és kielégítésének, a társadalmi köznevelődési munka propagálásának szolgálnak, a mi kulturális egyleteink és azért én a legmeglehetőbb üdvözlöm működésüket.

De üdvözlöm azért is, mert egész működésük és irányuk megfelel — de szükséges is, hogy mindenkor megfeleljen — a magyar állam hagyományos köznevelődési politikájára vezéröl gondolatának.

Ha a köznevelődési egyletek ily utjelző után haladnak, pedig ezen haladnak, akkor törekvésük találkozik a magyar állam köznevelődési politikájára vezéröl eszméivel és akkor az állam csak elismeréssel adózhat a kiváló társadalmi, köznevelődési intézmények működése iránt, — és a magyar kormány tagja mindig igaz lelkesedéssel kívánhatja, hogy mint én a legbensőbb melegséggel emelem a poharat arra, hogy a magyar kulturális egyletek minél hatalmasabban felvirágozzanak és szolgálják a hagyományos magyar köznevelődési politika céljait.”

Ezeket mondta Wlassics Gyula közoktatási miniszter Széll Kálmán felkérőjéhez.

Gyertünk tovább. Nézzük mivel indokolja a kormány, melynek Wlassics Gyula ur

ma is tagja, azon többször ismételt kérés megtagadását, hogy a 2000 frt évi segély 10,000 frtra emeltesse? Ezen indoklását magyarázta, hogy tegye a kultuszminiszter ur is, mert hiszen a legrosszabb esetben is legalább fele része ez indoklásnak őt illeti, ki mint Magyarország közoktatási minisztere a kérdésnél első sorban van hivatva színt vallani és befolyását meggyőződése szerint érvényesíteni. Azzal: „hogy a kormány 1896. és 1897. évre is behatárolt foglalkozott a kérdéssel (t. i. a 2000 frtnak 10,000 frtra való emelésével) — de nem juthatott más eredményre, minthogy azon elvi álláspontból, a mely még az előző kabinetek az E. M. K. E. által tett lépésekre nézve megállapítottak, mely szerint a kormányban ily egyletek ügyeibe bár segélyzőleg is való beavatkozása veszélyesnek mondatott ki — el nem térhet.”

Ezek után azt kértem tisztelt közgyűlés, hogy van-e logika, következtetés a közoktatási miniszter elmondott beszéde és ténykedése között? és nem volt-e talán Széll Kálmán jóhiszemű felkérője egyszerűen csak egy Rafaelnek vélt Piombó egéig való magasztalása?

A miniszter ur ugyanis beismerte, hogy a köznevelődési egyletek az állam által helyesnek ítélt utjelző szerint haladnak; kijelenté, hogy törekvések találkoznak a magyar állam köznevelődési politikájára vezéröl eszméivel; elismeréssel adózik működésük iránt, sőt a lelkesedéssel emel poharat arra, hogy a kulturális egyletek továbbra is szolgálják a hagyományos köznevelődési politika céljait; de — mindezen biztosítékok dacára, melyeket a köznevelődési egyletek működésében megtalált — veszélyesnek tartja az egyletek ügyeibe való beavatkozást, habár segélyzőleg is.

(Folytatása következik.)

EMKE.

Az EMKE választmányi ülését tartott tegnap.

Jelen voltak: Ajtai K. Albert, Balogh Károly jegyző, Barsay Domokos, Bély Ákos gróf alelnök, Bethlen Bálint, Betegh Imre, dr. Deák József, Deák Albert, br. Feilitsch Arthur, Fekete Gábor, Ferencz József, Gajzágó Manó jogtanácsos, Gidófalvy István dr., Gyárfás Benedek, Haller Károly dr., Hory Béla, Issekutz Gyula dr., Jósika Lajos báró, Karácsonyi Sándor, Kuzsók István, Lendvai Emil, Merza Gyula, Merza Lajos főpénztáros, Mihály István, dr. Mihály József, Pál István kanonok, Radnóti Dezső, Sándor József t. alelnök főtitkár, Szabó Sámuel, Szentmarjai Dezső, Szvacsina Géza, Török Bertalan, Vincze István alapító és választott választmányi tagok.

Elnökölt: Bély Ákos gróf.

Előadott: Sándor József.

Jegyzett: Balogh Károly.

Elnök a gyűlést megnyitván bejelenti, hogy a szünet alatt f. évi aug. hó 19-én Horváth Gyula Emke alelnök elhunyt. Meleg szavakkal emlékezik meg az elhunyt alelnök érdemeiről, felszólítván a t. alelnök-főtitkár az egyesület gyászának és kegyeletének kifejezése tárgyában a direktoriumi javaslat előterjesztésére, a mi megtörténvén, kimondották, hogy a választmány tudomásul veszi a temetés körül a direktorium részéről tett intézkedéseket és egyben elhatározottak a családhoz részvételt intézése, Horváth Gyula alelnök olajképek beszerzése, a jövő évi közgyűlésre emlékbeszéd tartásáról gondoskodás. Az utóbbira nézve az idő rövidségénél fogva az időre intézkedni már alig lehet.

Elnök bejelenti továbbá, hogy Kun Géza gróf, Csernátó Gyula dr. és Sztérenyi József kimentették elmaradásukat.

Az előző ülés jegyzőkönyve a kiküldött hitelesítő biztosok által hitelesítve lévén, felolvasottnak tekintetik.

Bejelentik, hogy Kénosi Sándor József kir. közjegyző Dévén egészségi okokra való tekintettel, a hunyadvármegyei választmány pénztárosságáról lemondott. Tekintettel hogy Kénosi Sándor József kir. közjegyző ezen tisztségét a megyei választmány megalakulása óta töltötte be: buzgó és odaadó szolgálataért köszönet szavaztatik és megfelelő intézkedés tétele végett a megyei választmány értesítetik.

T. alelnök-főtitkár havi jelentése kiemeli, hogy a nyári szünet alatt 4 direktoriumi ülés tartatott. Előadja, hogy a Bethlen Gábor gr. emlékszámlára 6000 gyűjtőív becsajátított ki, melyek megküldettek az összes hazai birtaloknak, pénzügyészeknek, testvéregyesületeknek és főválasztmányoknak, nagyobb erkölcsi testületeknek, városoknak és vármegyéknek, a főrendiház és képviselőház tagjainak, az ország összes vármegyei és városi viriliseinek, főszolgabírnaknak az alapítványoknak és az elhunyt gróf kiválóbb barátainak. Az összes idevonatkozó határozatoknak végrehajtása 9 nappal a választmányi gyűlés után eszközöltetett. Beérkezett eddig 920 frt 02 kr. — A kulturális és anyagi ügyekről részletesen tesz jelentést a t. alelnök-főtitkár. Az intézkedések és a történetek szolgálnak mindenben tudással.

Merza Lajos főpénztáros jelentése szerint az egyesület vagyona augusztus hó 31-én 1,257,841 frt 62 kr., a legutóbbi 3 havi forgalom 37,247 frt 53 kr.

T. alelnök-főtitkár bemutatja a szabályjavaslatokra a főválasztmányoktól és egyesektől beérkezett véleményeket; kivonatolva ismerteti azokat, előadva a direktorium azon határozati javaslatát, hogy a szabályjavaslatok tárgyalása alelnökszolgálat utánra halasztassék. A választmány többiek felszólalása után a direktorium javaslatát szótöbbséggel elfogadja, köszönetét fejezve ki a 11-es bizottságnak fáradozásáért.

Következik a f. évi rendes közgyűlés idejének és helyének megállapítása. Az igazgató választmány a direktorium indokolt előterjesztésére megállapodott abban, hogy a közgyűlés november hó 14-én d. e. 10 órakor Kolozsvárt a redoutban legyen. Ezt megelőzőleg november 13-án d. u. 4 órakor a városban zárt értekezlet lesz, a melyre a közgyűlés illetékes tagok hivatalosak. Betegh Imre alapító tag indítványára kimondották, hogy a közgyűlésre igazolójegyek állítanak ki. A meghívón feltüntetendő, hogy a közgyűlésen azon örökös, alapító és rendes tagok vehetnek részt, a kik csekélyes tagsági kötelezettségüknek eleget tettek.

A külső rendezések intézésére Dobál Antal és Deák Albert elnökök alatt egy-egy bizottság választott. Tekintettel a kolozsvári vendéglői viszonyokra, a rendező bizottság elszállásokról nem gondoskodik. Lesz ismertető-estély, közebéd, színházi disztribúció. A választmányi ülésen a tárgysorozat is, valamint a program részletesen megállapított.

Az algyógyi székely-földmívelő iskola évről vizsgái f. hó 17 és 18-án lévén a helyszínre kiszállás végett Kornis Viktor gr. Sándor József, Szakáts Péter ellenőrző bizottság tagok kiküldetnek. A növendékek felvétele megtörténik és egyben kimondja a választmány, hogy jövőre a székelység lakata vidékekről történhetnek a felvételek a meggyek jelzése nélkül.

A m.-n.-zombori, kiszebeni és csikgyimesi bük rakottvári Emke népisiskolákhoz tanítók választottak. Vámos udvarhelyre elvileg kimondották Emke iskola építése: előbb azonban bevárnodk atver és a költségvetés. A balázsfalvi iskolánál Bicskoy Constancia Emke tanítónő fizetése 500 frt minimumban

állapították meg. Szászvárosy József műnchoni szobrász akadémiai növendéknek 100 frtot megszavaztatik. Örvendtes tudásul szolgál, hogy Gr. Majláth Gusztáv rom. kath. püspök az egyesület megkeresésére a gyermek béliori magyar kath. lelkesi gondozására az egyesület 50 frtjához évi 150 frtot folyósított.

Több kisebb tárgy letárgyalása után az elnök élettelisével az ülés véget ért.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 13.

— Gr. Károlyi Istvánnak tegnap a felsőmagyarországi köznevelődési egylet gyűlése tartott nagyszabású és érdekes kijelentésekben gazdag beszédét lapunk mai és holnapi számban egész terjedelmében közöljük. Olvasóink figyelmét felhívjuk e tartalmas beszédre.

— Kossuth Lajos születés napján A jövő vasárnap szeptember 19-én 95 éve lesz annak, hogy Magyarország újja teremője, Kossuth Lajos született. A három és fél év óta magyar földben pihenő százötödik születésnapjára évfordulónak két nevezetes korszaka van. Első a nyolczvanadik születése napja, a mikor sietett egész ország, a nagy számtalozott üdvözölni. Sokan emlékezhetnek, még azokra a szép válaszokra, a miket Kossuth 1882 és 1883 év folyamán a törvényhatóságok üdvözlőre adott. E válaszokban mindenik város történelmi jelentőségét s a haza, a nemzet életére vagy fejlődésére való befolyását érdekesen és tanulságosan fejtegette. Leveleivel bevilágította az irányt a jövőre, a melyből egy-egy képet tárt fel azért, hogy a követendő utak között a leghelyesebbet találják el a nemzet fiai. Az 1892. évforduló volt a 90-ik születésnapjára ünnep, a mit mint országos ünnepet ült meg a nemzet. Kossuth Lajoshoz az üdvözlő levelek és táviratok ezrei érkeztek ekkor is. A 95 évfordulót is bizonyára kegyelettel ünnepli meg a nemzet apraja nagyja Kolozsvárt is készülnek megünnepelni ezt a napot s e czélból. a szokásos 15-ik estélyek megtartása is erre a napra tétetik át.

— Gróf Mailáth Gusztáv erdélyi r. kath. püspök tegnap éjjel 11 órai gyorsvonattal T a m á s Áron oldalkanonok kíséretében Gyulafehérvárról Kolozsvárra érkezett. Az ifjú püspök fogadtatására az indóházánál Biró Béla apátplébános vezetése alatt az igazgató tanácsnak és az egyházközségi képviselőnek több előkelő tagja jelent meg, kik a rokonszenves megjelenés főpontoszeretetteljesen fogadták s ő maga igen szívvelyesen viszonyozta az üdvözlőket. A főpásztor mint Biró Béla plébános vendége ez uttal is a plébánia lakba szállt. Ma a püspök már hat óra után felkelt s nyolczadfél órakor a plébánia templom főoltáránál csendes misét mondott. Ugyanez alkalommal a mellék oltároknál Biró Béla, apátplébános, T a m á s Áron és Pál

István kanonokok miséztek. A püspök itt létének már kora reggel hamar híre futott a városban, s a kora reggeli misén már egészen megtelt a templom érdeklődő közönséggel. A püspök ide jövetlenek czélja, hogy az autonómiai kongresszusra küldendő papi képviselőre nézve holnap megejtendő választáson jelen legyen. A püspök itt léte alatt néhány iskolát is meglátogat.

— Majláth Gusztáv erd. r. k. püspök a mai nap folyamán meglátogatta a Kálvária-templom, a kath. szemináriumot s a többi iskolákat. A püspök a ma esti gyorsvonattal elutazik Pécsre.

— Az erdélyi ev. ref. egyházkerület theologiai fakultása tegnap d. e. 11 órakor a fakultás dísztermében tartotta tanév-megnyitó ünnepélyét. Az ünnepély nagy érdeklődés mellett folyt le. Az ifjúságon kívül nagy számu közönség is érdeklődött az ifjú egylet megalapítója iránt. Az ünnepély rendezte ez volt. Enek. „Jüvel Szent Lélek” dicsőre I. verse. Énekelte az egész közönség harmonium kíséret mellett. Tanév-megnyitó ima tartotta: Molnár Albert theol. tanár. A színonvalon álló megalapító beszédet Kenessey Béla theol. igazgató mondotta. Ezután Gyarmathy Miklos mondott záró beszédet s az ünnepély a XC. Zsoltár I. versének éneklésével véget ért.

— Mária névnapja. Tegnap délelőtt a kegyesrendiek templomában Mária névnapja alkalomból ünnepélyes isentisztelet tartott, melyen nagy segédlettel Tóth Jenő házfőnök pontifikált. Mise alatt a főgymnásiumi dalárda énekelte.

— Eljegyzés. Dr. Viski László ügyvéd, a kolozsvári ügyvédi karnak e kiváló ifjú tagja — tegnap jegyezte el magának hitvesül Kolozsvárt Ák ontz Miczi kisasszonyt, özv. Ák ontz Sándorné leányát.

— Gróf Spanochy Leó balesete. Az alagi versenyeken az őszi akadályversenyben gróf Spanochy Leó lova elbukott, a minnek következtében a gróf hüvelykujja kifízmozdult. E kellemetlen fincidens miatt a gróf a többi versenyekben nem vehetett részt.

— Vad disznók garázdálkodnak többfelé és az idek kukurica termést erősen pusztítják. Egy ilyen kukurica pusztított terület a napokban Valentini Adolf a fenesi erdőben. A hatalmas kocznák felől malacok vannak. Valentini, ki igen ügyes vadász, most az egész kártékony familiát ki akarja irtani, a mivel hálaa kötelezi a kukurica földök tulajdonosait. Az elejtett kocza Nagy Gábor k nyhájára került s most izletes eladul szolgál a Központi szálloda vendégeinek.

— Az ügyvédi kamarából. Boross Lajos kolozsvári ügyvéd, a helybeli függetlenségi párt derek tagja irodáját V i z a k n a r tette át. Uj állomás helyén sok szerencsét kívánunk Boross barátunknak, kinek távozása sok jó ismerős körében kelt sajnálatot.

— Felhívás. Felhívjuk a tisztelt egyetemi hallgató urakat, hogy az Egyetemi Körbe minél számosabban beiratkozzanak a körkedjenek. A kör tagjai részt vehetnek a körköz- és önképzőköri gyűlésein, ott véleményüket szabadon nyilvánítják, aktiv és passzív választási joggal bírnak, a kör által rendezendő matinéknál díjfértés nélkül részt vehetnek, a kör estélyek és majálisok rendező bizottságának tagjaivá választhatók. A

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897. szeptember 13.

Harvey bosszuja.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

X.

(Folytatás.)

(19)

Midőn Norman és az anyja Gledmoreba érkeztek, Jack várakozott rájuk az állomáson, s nagyon jó kedélyben látszott lenni.

— Most már minden meg van, a mit a szívem kíván, mondá vidáman, a mi pedig a kis anyának illik, ő most teljesen boldognak fogja magát érezni. Mert tudja drága anyuskám, az ő szívének éppen olyan nagy szüksége van Normanra, mint az anyémnek magára. Édesem, magának rég le kellett volna jönni és az özvegyi házból lakni, a hogy mi mindnyáján kívántuk. De se baj, csak, hogy itt van, és Jack gyöngyöden takargatta be Harveyt a bundájába. Norman, folytatá, te nem ösmered meg Bobot? előléptetést kapott. Az öreg kocsis vissza vonult, és a megalkarított pénzével Birminghamban próbál szerencsét a bérkocsis tüzében. Ez az egyedüli változás. — Egyéb minden úgy van, a hogy te hagyta. Gledmore ur haza jött. Te megfogod őtet szeretni; nagyon hasonlít a leányához. Nem így kellene magamat ki-jejezni, de te tudod, hogy én mit akarok mondani, és mi Elzát ösmertük előbb.

— És most édes anyácskám, itthon vagyunk, Norman beviszi magát, meg én az esernyők és egyéb holmik után nézek.

Az előcsarnokban Beauchamp ur és a

felesége fogadták a vendégeket. S azután csakhamar a lámpák szelid fényénél, s a lobogó tűz világánál a régi szobában találták magukat.

— Ebben a szobában mindig olyan jól érzi magát az ember, — mondá Norman, a mint a Beauchampné kezeiből a teával telt csészét átvette s a szobában körül nézett.

Jack oda ment s a mellette levő székre ült.

— Norman, ma este nem rabollak el a kis mamától, mondá; de holnap hosszú bebeszélgetésem lesz veled. Kimondhatatlanul boldog vagyok valami felett és azt akarom neked elmondani.

Norman mosolyogva, s meglepetéssel fordult hozzá.

— Mit, — valami leányról? kérdé.

— Oh, nem; ha az volna, rögtön elmondanám. Megigérttem, hogy ma este hallgatók, tehát engedelmességek; amár nehéz holnapig várakozni.

Miután ebédhez ültöztek, mindnyájan együtt ültek ismét, Elza akkor érkezett meg, az atyja és az öreg tábornok kíséretében. Normanak jól esett az a barátságos modor, melylyel Gledmore ur őtet minden bemutatás nélkül fogadta, s aztán komoly udvariassággal kérte, hogy őtet az anyjának mutassa be.

Az Elza üdvözlőle barátságos volt, de szabályosított. Norman azt gondolta, hogy szebb volt, mint valaha, de hideg és feszes; csodálkozott magában, hogy vajjon kinek a jegyese, és mit csinált az ő gyűrűjével. Ebéd alatt kereste azt az újját, de Elza a bal kezéről nem vette le a gyűrűjét.

Ebéd után Elza minden habozás nélkül engedett a felszólításnak, hogy énekeljen, s midőn a keztyűjét lehúzta, Norman olyan kinos izgalmat érzett, hogy alig mert a kezére nézni.

— Milyen boldog! mondá magában bosszusan. Ő már egészen meg feledkezett arról a régi boldogságról. Miért bánta az engemet? Természetes, hogy nem viseli többé a gyűrűmet.

De azért a szemei sóvár tekintettel tapadtak a leány kezére. Igen, Elza viselte a gyűrűt; de ugyan azon az újján egy másik gyűrűt is viselt, melynek a közepén egy briliántokkal körülvett nagy gyöngy volt.

A régi szerelemmel végezné kellett volna, midőn az ujját elkezdte, gondola Norman keserűen.

Elza elvégezte a dalát és aztán hozzá fordult.

— Norman, énekelje el nekünk „Arvon Elzát” — mondá Elza, — maga oly szépen énekelte azt.

E felszólítás oly nyugodtan volt téve, hogy Norman érezte, hogy részéről a habozásnak nincsen helye; tehát éppen oly hidegnek kívánt látszani, a milyen Elza volt. Nem engedhette meg, hogy az az új jegyes, midőn megjelenik, győzedelmét az ő szomorú arczának a látásával növelje. Tehát elnekelte a kívánt dalt, még pedig jól. Az anyja könnyes szemekkel nézte őtet, és azt gondolta, hogy fia szenvedélyesen és reménytelenül kell, hogy szeressen valakit, hogy ilyen érzéssel tudjon énekelni.

— Maga most is olyan jól énekel, mint először — mondá Elza. — Nem énekel még valamit?

— Nem tudok semmi újat, volt a válassz. Másfél év óta soha sem zongoráztam, az igazat megvallva, nekünk nincs zongoránk. De nem sokára veszünk, ha anyám szereti a zenét, tévé hozzá Norman vidáman.

És most Jackot hallassa meg, mondá Elza felállva.

És Norman rögtön át adta neki a helyét.

— Látod pajtás, én nem tudom a kíséretemet, játszani, mint te jegyzé meg a közeledő Jack; én egészen az anyám vagy az Elza jó akaratától függök.

Norman a zongora vége felé hajolva nézte az Elza ragyogó arczát, a mint mosolyogva nézett fel a cousinjára.

— És most édes Jack, emlékezzék vissza arra, amit tegnap mondtam.

— Megpróbálom, válaszolá Jack szintén mosolyogva.

Elza játszani kezdett, Norman ott állott és hallgatta őket, és azon csodálkozott, ha vajjon a briliáns gyűrűn Jacktől kapta e. Mily szép férfias ifjú volt, és mily jól énekel.

Maradj velem, oh, csak maradj velem. S éltem mint álom tűn el édesem.

És vajjon ezt a dalt Elza tanította e meg így énekelni? Ej, hát aztán, mi baja neki azzal? Miért ne derítse fel a Jack életét, miután egy sem lehet soha az övé?

És most bevégződött a dal, s Elza mosolyogva nézett fel Jack, feléle hajolt.

— Elég jó volt? kérdé.

Igen; azt gondoltam, hogy ezért ott maradtam, válaszolá Elza. Jack énekel velem egy duettet.

Ezer örömmel; engedje, hogy ezt énekeljük, és lássa, ha vajjon most jól csinálom e.

Norman behunyta a szemét és úgy hallgatta őket.

Szerelmem hozzád drága kedvesem; Szabad, korlátlan, örök, végtelen.

— Mindent elvett tőlem, mindent! gondola Norman.

És szeretett volna onnét elmenni, szeretett volna a szeméit az énekesnek mosolygó boldog arczáról levenni, de attól félt, hogy ha azt tenné, elárulná az érzelmét.

Tehát ott maradt, állt a kezére támaszkodva, míg a duett bevégződött.

— Jack, maga pompásan csinálja, mondá Elza, tapsolva, megelégedve arról, hogy az előadottnak legalább is fele az érdeme volt.

Én is azt gondolom, hogy most jól ment, válaszolá Jack. De higye el Elza, hogy nem érdemelte azt a fáradságot, amibe került.

Norman felhuzta a szemöldökét.

— Hogy érted ezt? kérdé.

— Elza a zenét hang gymnaszikának nevezi, és én azt mondom, hogy a szavak csak verset hoznak.

Nem úgy énekelte, mint ha azt gondolná, jegyzé meg Norman.

Ah, te nem tudod, hogy mennyi fáradságomba került az nekem! viszonzá Jack nevetve. Nem képeled te azt, hogy mibe került az nekem, míg a megrendült érzelmét öntöttem bele azokba a dalokba.

A következő reggel, hogy elfelejtse mind azt, a mi fáj, Norman korán kelt fel s lement a virágázaiba, meg egyszerű kívánság ugyan azon a helyen állani, a hol régebben állott.

A szökőkút közelében valami fehér tárgy feküdt a földön. Az Elza zsekkendője volt, melyet tegnap este ejtett el egy cseppfinom szövet csipke szegélyzettel. Norman felvett, és az ajkaihoz szorította, és azon tűnődött, ha vajjon magának tarthatja-e.

Nem, gondolta, az Elza engedelmes, küti nem teheti azt; és a mellett, mint tudja, a férfiak oly tudatlanok az ilyenféle dolgokban, hát ha értékes, és valamelyik csodálatos hibáztatnak az elveszése miatt; nem, nem vesz el; visszatesszi oda, a hol találta és elmegy onnét.

(Folytatása következik.)

rendelkezésre áll 1) a kör olvasó ter-
ke, a legtöbb hazai napi-, heti lappal és
költségvetéssel, ugyancsak gazdag van
a külföldi sajtó is. 2) A körnek
mint 1200 kötetből álló könyvtára van,
amely a legutóbbi nyár folyamán rendeztetett s
közvetlen szerzemények gyűjteményét s mely-
re a nyomtatott katalogus az ősz folyamán
megjelenik. 3) A biliárd és sakkok, me-
lyek csekély játékiertésben használnak, a
kör tagok kedvezményes áron kaphatnak
mindegyikét, cirkszba, Diána-gözfürdőbe s
máshová minden mulatsági jegyeket, ezen
kedvezményekben azonban a kör útján csak
a kör tagok részesülhetnek. A körbe beirat-
kozni lehet alólírotnál, továbbá az e célra
szerveztett többi gyűjtőreket tartóknál, vala-
mint Sándor József kör felügyelőnél a kör
irodájában (Jókai u. 4. sz.) Tagsági díj
évesre 3 ft, mely felévi részletekben
fizetendő. Kolozsvárt, 1897. szept. 9-
én. B o d o r Antal, sz. i. elnök. S z a b ó Im-
re, titkár.

— **Penészes dohány.** Tegnap egy kül-
földi utas a dohányárudából egy pakk
dohányt vásárolt, azt kibontva egy meg-
nyitott a dohány penészes szaga, —
egy elment minden kedvem a dohányzástól,
csak a dohány penészsége miatt, ha-
már annak legnagyobb része szemét
volt. Visszavéve azt, kértem, hogy cseréljék
vagy térítsék vissza nekem a kifizetett
díjat. De erre a kereskedő ur kijelenté,
hogy nem tetszik lökjem el. Ezzel tá-
voztam. Kopogtattam a p. ú. őri hivatalnál,
hogy ott is csak azt a választ kaptam, hogy
ezt nem segíthetnek semmit.
Már megint tegyük dohányzókat, ha még
legrosszabb és legpenészebb dohányokat
is kell fogadjuk, mert sehol sem tudnak
megnyitni intézkedni. Kérjük a pénzügyi
bizottságot, hogy a dohányzó közönségnek azt
a kárt hangzatosított panaszát, hogy: Rossz
dohány! — szüntesse be azzal, hogy ez
nyilván megteszi a kellő intézkedéseket. A
szűkebb dohányt beküldték szerkesztősé-
sükbe. Itt akar a dohánygyár, akár a p.
bizottságát átveheti.

— **Csőmegszüntetés.** A kolozsvári kir.
bizottság a Becsei Hugó ellen elrendelt
megszüntetést.

— **Uj ipartelep.** Hevesy József derék
művész és elvtársunk megvette a Csukai J.
szőlőszőlő asztalos jól berendezett telepet és
azt saját neve alatt fogja vezetni. Hevesy e
működésére jelentékeny lendületet jelent a
kolozsvári mű asztalos ipar terén, hol Hevesy
elismert kitűnő hírneve van.

— **Kérelm.** Egy szegény sorsu ev. ref.
gyermek VII. oszt. tanuló, a ki három hó-
napos betegsége után most jött ki a kórház-
ból, azon kérelem fordul az „Ellenzék” jó-
szág olvasóhoz, kegyeskednének itt magán-
tanítói állásához juttatni, elemi, vagy alsóbb
fokú gimn. tanuló mellé, ki esetleg ma-
gán uton végzi az osztályt. Miután az illető
jött ki a kórházból, kénytelen magán
tanulmányait végezni iskoláját s így egész napján
tanulni mellett tölthetné. Kintű bizonyít-
ványokkal rendelkezik s nagyon szerény fel-
adatok mellett ajánlkozik esetleg vidékre is.
Kérem megkeresés az „Ellenzék” szerkesz-
tőségébe küldendők.

— **Hymen.** Pethes Lajos, a kolozsvári
m. kir. honvéderkületi parancsnokságnál al-
almazásában lévő alhadbiztos, kit most va-
ratott be szolgálatára a honvédelmi
bizottságban — tegnap tartotta eljegy-
zését Kolozsvárt. Végh Mariska kisas-
zony, Végh József bányász hunyadi kir.
bíró leányával.

— **Halálozás.** Bitai Károly. 1848-
ban szabadságharcos, szerető apa, nagy-
apja, testvér és rokon, életének 76-ik évében
Bucshidán meghalt.

— **Meghívó.** A kolozsvári m. kir.
bizottság József Tudomány-Egyetem új hatá-
rati beiktatásának és az 1897-98-ik tanév
megnyitásának 1897 szept. hó 15-én d. e.
11 órakor az új központi egyetemi épület
az új jogi termében tartandó ünnepélyére.
Az ünnepély sorrendje: 1. A leleptő Rector
magnificus dr. Farkas Lajos beszámoló beszé-
de az 1896—97-iki tanévről. 2. Az 1897—
98-iki tanévre választott Rector magnificus dr.
Lachner Károly székfoglaló értekezése.

— **Rutkainé Kossuth Lujza**
képe. A kolozsvári orsz. történelmi ereklje
muzeuma gyűjteménye egy értékes képpel
ajánlotta. Rutkainé Kossuth Lujza
nagyasszony olaj festékű képét tegnap küldötte
meg Kreith Béla gr. a fővárosi Kossuthmu-
zeum tulajdonosa. A kép a látogatók szem-
lére kelt és van fűggesztve. E hírrel kap-
csolatban azt is felelőitjük, hogy Rutkainé
Kossuth Lujza a muzeum egyik „tisztviselőjé-
nek kérésére még a tavasszal ígéretet tett
arra, hogy egy alkalommal Kolozsvárt is fel-
látogassa.

— **A főpolgármesteri szék.** be-
járás, legközelebb megtörténik. A kormány-
nak most már meg van a hivatalos jelöltje
Szék Irre dr. személyében, kit első helyen
fog jelölni.

— **Megtagadott szubvenzió.**
Az Erdélyi Kárpát egyesület, hogy a turista
klub felállítását végezték megindított nagysza-
bú akcióját az eddigig is sikeresebben
folytatással, elhatározta, hogy az erdélyi vár-
megyék és városok közönségéhez fordul tá-
mogatásért. A szubvenzió iránt való kérel-
met az egyesület vezetője a többiek közt
Brassó városához is eljuttatta, de a kísérlet,
kellően kudarccal végződött. A Kárpát
egyesület kérelme a minap tartott városi
iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetem

közgyűlés programjába volt felvéve. A tanács,
a többi jelentés során az E. K. E. kérelmét
is elő adta s egyszerűsített javasolta, hogy
a kérelem ne vétessék figyelembe, mivel a
városnak nincs hozzá való pénze. A képviselő-
testület, mely főképpen szászokból és olá-
kokból áll, már kész volt tudomásul venni
a tanács javaslatát indoklásával együtt, midőn
egyszerre csak felállt Lurtz Károly dr., a
zöld szászok vezetője és heves beszéd kísé-
rében azt indítványozta, hogy a kérelem min-
den indoklás nélkül utasítsák vissza, mert
az nem igaz, hogy a városnak nincs pénze
A városnak — ugymond van pénze de az
E. K. E. számára nincs. Ez az indoklás egy
hatott a szász atyafiakra, hogy a Kárpát
Egyesület kérelmét csakugyan indoklás nél-
kül utasították el.

— **Gyilkosságok.** Pécsi levelezőnk
ma két gyilkosság hírére táviratozza Grosz-
man Vilmos siklósi fakereskedő tegnapelőtt
kerékpáron a Szalayon parton levő dolni-mi-
hiholjaci fűrészmalmába ment. Minthogy egy
teljes napig nem érkezett vissza, keresésére
indultak és akkor a pályai révben a parton
ráakadtak a kerékpárra s mellette hevert a
fakereskedő tres pénztárcájára. Később meg-
találták a fakereskedő holtestét a Drávában.
A halott nyakán kétél volt, a mi azt bizonyít-
ja, hogy a szerencsétlen ember rablógyilkos-
ságnak az áldozata, — A másik áldozat
Széchenyi Pál főderéze, Kálmancsaj József.
A somogy megyei lábodi erdőben holtan ta-
lálták, testét három golyó fúrta át. Valószínű,
hogy vadászok ölték meg. A fiatal főderézt
gyaloghinton vitték lakására. Későbbesett
felesége s három gyermeke siratja. A bara-
nyamegyei és a somogy megyei csendőrség
keresi a gyilkosokat.

— **Székelgyűlés az iparban.**
László Gyula, m. vásárhelyi iparkamarai tit-
kár f. hó 8-án jelölte ki Torda aranyos
megyének részéről azokat a székelgyűléseket
a kik egyes magyarországi városokban fognak
valamely mesterségre utazni. Az ifjak kivá-
lasztása nagy érdeklődés mellett a tordai vár-
megyeház kistermében történt meg, a hol a
kijelölés után a titkár utasításokat adott a szé-
kelgyűlések hogy minő felszerelésekkel lássák el
a f. hó 18-án elutazó gyermekeiket. A kivá-
lasztottak a következő mesterségekre fognak
elutazni: egy fia Harasztosról szabó mester-
ségre Egerbe, Kövendről kályhás és Harasz-
tosról nyerges mesterségre Esztergomba,
Bágyonból kereskedő, Bágyonból cipésznek
egy kereskedő és egy harasztosi fia keres-
kedő, mind az ötön Makóra, Szabó Ferencz
és Horváth Albert Tordáról mindketten vi-
aszöntő é mézes kalács készítés mesterségére
egy fia Felvinczre, Győrbe. A többiek ko-
vácsnak Ujpestre, kereskedő Kecskemétre,
kovácsnak M. Váshelyre, cipésznek B. Osa-
bára, cipésznek Budapestre, kereskedőnek
Ceglédre, cipésznek Monorra és végül egy
fia asztalosnak Iglóra.

— **Agyonlőtt munkások.** Karia-
tonból (Penzilvania) táviratozzák: A Cole-
rame-bánya sztrájkoló munkásai Latimerbe
mentek, hogy ottani munkásokat sztrájkra
bírják. Utközben a sheff feltartóztatta és osz-
lára szólította fel őket. Midőn a felszólí-
tásnak nem engedtek, a sheriff emberei rá-
lőttek a munkásokra, noha ezek fegyvertel-
lenek voltak. A golyók 22 munkást megse-
besítettek. A többi tartanak, hogy az eset nem-
zetközi bonyolulást okoz, mert a megöltek
és sebesültek között sok külföldi van. A
polgárok gyűlést tartottak és elhatározták,
hogy a sheriffnek törvényszék elé állítását fog-
ják követelni.

— **Az állat az emberben.** Kegyet-
len állatiasságról ad hírt a berlini „Localan-
zeiger”. A lap ezt írja: Mézeshegyen élő fi-
atal házaspár sétált a Bode folyó meredek
partján. A férj hirtelen nyakszirten ragadta
a feleségét s a vízbe akarta dobni. A me-
nyeosek azonban egy fába kapaszkodtak s föl-
kuszik a partra, a hol a férj öklösapások-
kal fogadja Orrán, száján ümlik a vér, úgy
könnyörg, hogy nebántsa az életét. De a le-
telken fenéved másodszor is mélységbe taszít-
ja. A szerencsétlen teremtés ezuttal is meg-
menekült. Egy kissé kiálló fatuskóba kapasz-
kodva, másnap reggeli 3 óráig gubbasztott a
vízben. A leskelődő szörnyeteg csak akkor
távozott a partról. A fiatal asszony följe-
lésére rögtön elfogták, de még nem tudják,
hogy mi indíthatta ily kegyetlenségre.

— **A reklám hatása.** Egy chicagói fi-
atal ember, a ki feltétlen híve a modern
reklám-hajhásznak, fogadást ajánlott egy
kereskedőnek, annak bizonyítására, hogy az
ember képtelen egész jövedelmét a reklám
után járó kiadásokra elkölteni. A kereskedő
kezdteben nagyon hitetlenül rázta a fejét
hosszas rábeszélés után azonban ráállott a
fogadásra. Mindjárt másnap hozzáfogtak a
nagy dob megszólaltatásához, de valóban a
kereskedő sohasem tudott annyit költeni a
hirdetésekre, a mennyit a belőlük folyó ha-
szon nem kárpótolta volna. Minden reklám-
kiadásra tiszteres jövedelem-szaporodás kö-
vetkezett. Miután így jó ideig kétségbeesett
küzdömet folytatott az iránt, hogy pénzt
kiadhassa, végre is kénytelen volt magát
megadni és a fogadás összegét kifizetni. Ame-
rikai a hírforrás, a melyből ezt a hírt me-
ritjük, a ki nem hiszi, ám kísértse meg.

— **A sör habja.** A sör habja erkölcsi
bizonyítvány a sör frissége mellett.

Nem is szeretjük a sört hab nélkül,
de azért habot sem szoktunk kérni sör
nélkül.

Pedig megesik sok vendéglőben, hogy
egy pohár sör mellé annyi erkölcsi bizonyít-
ványt, vagyis, babot adnak, hogy valósággal
nem is sört adnak habbal, hanem habot
sörrel.

Ennek a boldog időnek már vége va-
gyon.

Az a rendelet, a melylyel a kereske-
delmi minisztere útját állja a vendéglős ha-
bos manipulációinak nagy árméret fog okozni
a sörfogyasztó közönség soraiban, míg a ven-
dégglős urak habozni fognak dühökben.

A kereskedelmi miniszter ugyanis elren-
delte, hogy a kocsmaiban vendéklőkben ki-
mérésre és mérésre használni szokott pohá-
rak és placok azentul akként hitelesíten-
dők, hogy a pohár és plac szája, valamint
a mértéket jelző vonal közötti ft legfellegb
7 centiliter lehet. Ezzel a miniszter a sör-
és borivók megtévesztését akadályozza meg.

MŰVÉSZET.

Színházi hírek. Rocambole. A
holnapi premiére iránt általános nagy érde-
klődés mutatkozik. Ma tartották meg már a
darab főpróbáját. A gondos és szorgalmas
előkészületek, melyek egy hét óta nap-nap
után elfoglalták a színház egész személyze-
tét, biztosítottak nyujtanak arra nézve, hogy
preciz, összefüggő előadásban fogjuk láthatni
Pouson du Terail szenzációs. drámáját. A
tarka izgalmas képek váltakozása és gyors
egyámsutájára kétségteletlenül nálunk sem fogja
eltávozhatni hatását. Három fényesen meg-
jatszható szerep van a darabban, az E. Ko-
vács Gyuláé (Adrea Cesar, William, dr. Gor-
don), a Klenovicsé (Rocambole) s a Szerémi
Gizelláé (Boccaral, Jarmetné). A vig elemet
Rózsahegyí képviseli, ki egy balsors
sújtotta, de jó kedvű és jó szívű fiatal hor-
dárt játszik.

A darab többi szerepei különben a kö-
vetkezőképpen vannak kiosztva: Chamrey
gróf — Szentgyörgyi; Gorrude — Váradiné;
Sallendrea herceg — Bartos; Carmen —
György Ilona; Armand — Pataki; Fippartné
— Laczkó Aranka; Tulipe — Lányi Edit;
Cerise — Raskay Emilia. A holnapi előadásra
a szalényi jegyek nem érvényesek.

Szerkesztőségi üzenet.

B. K. I. A fogadást az nyerte meg, a ki
azt állította, hogy Trilby teljesen meztelen
lábbal jelenik meg az első felvonásban, mi-
kor a modell számára fenntartott podiumon
halgatja a zenét. Ez állításunk bizonyos, a
mennyiben magától a szombati Trilbytől kér-
deztük meg.

Közönség köréből.*

Torda, 1897. szept. 10-én.

Az „Ellenzék” szept. 7-iki 203. száma
alatt „Tordai levei” czimén Torda aranyos
vármegye árvászekét érdeklő egy tendetiozus
cikk jelent meg.

Ezen közleményre bízva a tekintetes
szerkesztő ur loyális égiségesség érzületében
— megfogja engedni, hogy kötelességéből
kifolyólag, résztul a tekintetes szerkesztő ur,
résztint becses lapja olvasó közönségének fel-
világosítására minden polemia elkerülésével
csak annyit nyilváníthassak, miszerint a
tordai tudósító állításaiban sok valótlan-
ságok közöl.

Mert ugyan is a dolog a képpen áll,
hogy az árvászek báró Jósika Andor kiskoru
gyermekei tulajdonát képező — nem mezősi
— mint tudósító állítja, de felső Magyaror-
szág székébe Gömör és Nógrád megyében
fekvő, igen távol levő, nagy terjedelmű több-
nyire erdőségekben álló, kevés jövedelmet
hozó, nem eléggé ellenőrizhető birtokait az
édes apa, a felszólított kiskoruk és gond-
nok Betegh Ferencz együttes megállapodásuk
után eladavá tette, hogy azt, az onnan be-
folyó vétel árral az erdélyi részekben — ta-
lán éppen a mezősié — egy jobb és jöve-
delmezebb birtokkal cserélhesse fel.

Árvászekünk az említett megyék árva-
székéi és több budapesti hírlapok útján az
eladást hirdetőnyilgy közhírré tette, az el-
adással a gondnokot és az árvászeki eladót
bizta meg, a kik a helyszínen kereszttől vitt
becsű után két vásári ajánlkozóval, — mert
több nem volt, — hosszas alkudozásokba co-
csátkoztak, előbb a helyszínen, később Tor-
dán, a hol végleges megállapodásra jutván,
az árvászeknél az egyik előnyösebb ajánlat-
tevő vásárlóval a szerződést, tisztí ügyez
közbejöttével megkötötték. Betegh Ferencz
gondnok a szerződést aláírta, azt az árva-
székhez beterjesztette, az árvászek bizva fő-
képp a gondnok lelki ismeretes eljárásában, a
szerződést egész megnyugvással hagyta jóvá,
a kisebb ajánlattevőt, a ki még bányát pénz
sem tett ajánlatához, elutasította.

Elutasított ajánlkozó az árvászek végzé-
sét a közigazgatási bizottságnál megfojla-
modta, hol az árvászeki végzés indokai-
ból helyben hagyatván, fellebbzó szintén eluta-
sított.

Ekkor látta jónak Betegh Ferencz
gondnok a közigazgatási bizottság II.-od foku
határozata ellen felfolyamodással élni, ekkor
fellebbzte meg az elutasított ajánlkozó is közi-
gazgatási II.-od foku határozatát is.

Beltügyminiszter ur ó nagyméltósága
ezen felfolyamodások folytán a közigazgatási
bizottságnak határozatát feloldotta, és pedig
lelegséshelyen azért, mert gondnoknak az el-
adáshoz jogát kétségbe vonta, ezenkívül egyéb
szabálytalanságot is jelezvén, elrendelte, hogy
ezek tisztázása végett az árvászek ellen elő-
zetes és nem fegyelmi vizsgálat vitessék ko-
resztül, a mi folyamatba is tétetett.

*) E rovat alatti közleményekért a fele-
lőség a beküldőt illeti. Szerk.

Hogy Betegh Ferencz gondnoknak, a
mint tudósító állítja, a vásárló által 5000 fo-
rint provizó ígértetett és a gondnok azt a
birtok árához költött volna, hivatalos tuda-
másom nincs, annyit azonban a szerződés
megkötése után gondnok ur magán uton
nyilvánított, — hogy vásárló neki a köz-
vetítésért, három és nem ötezer forint-
tal ér, és ő azt a maga részére nem fo-
gadta el, de a kiskoruk javára szeretné ér-
vényesíteni.

Ez tehát a dolog valódi állása, ugyhi-
szem, hogy tudósítónak helyesebb lett volna
bevárni a kiküldött bizottság illetve fegyelmi
választmány, esetleg a beltügyminiszter hatá-
rozatát, akkor módjában lett volna az ügyet
a valóságnak megfelelően közölni, addig egy
hivatalos testületet gyanúsításoktól meg-
kímélni.

Ez ügyben valami hiba vagy vétség
történt, nem szándékom azt leplezni, azért
tudósító urat arra kérem, hogy az ügy vé-
geldöntéséig sziveskedjék türelemmel és ki-
mélettel viselkedni.

Tarsoly Gábor
árvászeki elnök.

GAZDASÁG.

Az Alföld legnagyobb vására.

Több száz év óta a gyulai vásár a leg-
népesebb az alföldön. Őszi vására, mely egy-
uttal az alföld népének mostani gazdasági
helyzetére is jellemző, — most zajlot le. —
Gyulai tudósítónk a vásárról ezekben számol
be: sertésvásár, melyben félmillióra menő fel-
hajts is történik, két év óta nincs a sertés-
vész miatt. A juhvásárra 18—20 ezer darab
juh hajtatott fel. A főlhajts kevés. Első-
rendű ürű 9—14 ft, kos 18—20 forint, vág-
ni való 6—9 forint; szarvasmarha vásár
a száj- és körömfájás miatt 10—12 ezer drb
jobbára Szilágy-Hunyadból. Őkő, első rendű
pársonkint 340—420 ft, másodrendű 260 —
328 ft, tinó 140—249 ft, hunyad-megyei
fajborjú 100—120 ft, tehén 100—180 ft,
gyöngébbek 60—80 ft, drbként. A lóvásárra
nagy számban jöttek Németországból vevők.
Felhajts 10000 drb. A jobb fajtak gyorsan
elkeltek, igaz paraszt lovakban nagy kereslet
volt. Lovak 600—800, másodosztályu 300—
400, fuvaros parasztlovak 80—90 ft keltak
darabonként.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai,
és sürgöny-levelei.)

Vilmos császár Magyar- országban.

Budapest, szept. 13.

Vilmos császár tegnap délután
érkezett Tatára.

A császárt hozó vonat, midőn
megállt, óriási lelkesedés és éljenzés
fogadta a német császárt, a ki huszár
ezredesi ruhában szállt ki a kocsiból.
Délután a király meglátogatta a
nőegylet által rendezett jótékonycélyu
bazárt s 500 frtot adományozott.

A királylyal először kezét fogott,
azután kétszer megcsókolták egymást.
Ezután a főhercegekkel fogott kezét
s a királylyal karonfogva kivonult a
diszfogathoz, melyben a királylyal együtt
foglalt helyet.

Az Eszterházy kastély előtt Krieg-
hämér közös hadügyminiszter, br. Fehér-
váry miniszter és a hadgyakorlatok ve-
zetősége fogadta.

Este 6 órakor diszebed volt, me-
lyen mind két uralkodó jelen volt.

A Széchenyi szobor leleplezése.

Budapest, szept. 13.

Nagy ünnepséggel és lelkesedés-
sel leplezték le tegnap a legnagyobb ma-
gyarnak emlékére alkotott szobrot
Nagy-Czenken. Az ünnepély délelőtt
10 órakor szent misével kezdődött,
melynek végeztével kivonultak a Czenke
szobor elé, hol a Sopronmegyei dalkör
zendit dr. a Hymuszra.

Dr. Baán Endre Sopronmegye
alispánja hosszú tartalmas beszéddel
nyitotta meg az ünnepélyt lélekemelő
szavakkal emlékeztetve meg a legna-
gyobb magyarról. Baán beszédét dr.
Balics Lajos plébános, hittudós szó-
noklata követte, s e közben a szobor
készítője Strobl A. leleplezte az emléket
a közönség éljenzése közben. A szob-
rot a korszokor özönével árasztották
el az egyesületek és jelenlevő kép-
viselők.

A szónoklatok után Kántor Alan
a szoborbizottság elnöke hivatalosan
átadta az emléket Nagy-Czenk község
főbírájának, Besze Imrének. Besze Imre
rövid magyaros beszédében hálával meg-
emlékeztetve — vette át a szobrot. Dél-
ben gróf Széchenyi Béla termében fé-

nyes lakomát rendezett, melyre mint-
egy 500-an jelentek meg. Délután nép-
ünnep és este kivilágítás volt.

Uj muzeum.

Budapest szept. 13.

A gazdasági muzeum megnyitása
tegnap d. e. történt a kiállítás volt
történelmi csoportjának épületében. A
muzeum tárgyai részint egyes szakmák
szerint, részint egymást kiegészítő gyűj-
teményekben vannak csoportosítva.
Pontban 11-kor érkezett meg Darányi
miniszter Kiss Pál államtitkár kísé-
rében és a kölcsönös üdvözlések után,
egy rövid beszédben a muzeumot meg-
nyitotta.

Kalozok garázdálkodása.

Budapest, szept. 13.

Marokkoi kalozok megtámadtak
egy portugál bárkát. A kapitányt és
három matrózt lemészároltak.

Nazarénusok a délvídeken.

Budapest, szept. 13.

A nazarénus vallás most ismét erősen
terjed a délvídeken, a minek fő oka az is,
hogy az alföld némely vidékén a nazarénus
hittérítők 30 ft segélyt ígérnek az áttérők-
nek, melyet az elszegényedett munkások
örömmel fogadnak. A nazarénus vallással
egyenlően terjed most a baptisták hitvallása is.

A költségvetés.

Budapest, szept. 13.

A jövő évi költségvetés előirány-
zatát a minisztertanács még e hét
folyamán véglegesen meg fogja álla-
pítani, Lukács László pénzügyminisz-
ter a javaslatot a képviselőház első
üléseinek egyikén, valószínűleg október
hó 2-án hosszabb expozé kíséretében
fogja a háznál bemutatni. Az 1899.
évre vonatkozó zárszámadásokat az
állami számvéviszék már megküldötte
a miniszterelnöknek.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölő szerkesztő és lapfőigazgató:

MAGYAR MIHÁLY.

NYITTER.

Más vállalat végett

Kisbrendű Szálloda

1898. január elsejétől átadandó
teljesen berendezve, vagy azonnal
is átadható.

Legjobb forgalmu helyen Kolozsvárt.

Bővebb cizmet a kiadó-hivatal ad.

Egy jó házból való leány trafikba
elárúító nőnek felvétetik. „Czim: a
kiadóhivatalban.”

Több előkellő család kívánságára

Hamza Miksa

még a mai estélyen játszani fog

az Uj világban,

melyre szives pártfogóit tisztelettel
meghívja.

A legujabb divatu

diszes párisi és bécsi

minta kalapjaimmal

megérkeztem

és azokat a New-York szálló disztermében
kiállítottam.

Minthogy az iparjogot ezuttal meg is
szereztem, a kalapokat olcsó árak mellett áruba
is bocsáthatom. A hölgyközönség szives láto-
gatását kéri

Szám: 18074—1897.

725. 2—3.

Árlejtési hirdetés.

Kolozsvármegye központi hivatalos helyiségeinek fűtésére az 1897—98. évben szükséges 500 azaz ötszáz köbméter tűzifa szállítása **folyó év október hó 2-án délelőtt 10 órakor** a vármegye új székházánál tartandó versenytárgyaláson a legutányosabb ajánlattevőnek fog kiadni.

Vállalkozni szándékozókat felhívom, hogy a versenytárgyalásra kitűzött hatánap előtt a vármegye új székházának udvarára 2 — azaz kettő — köbméter mintafát szállítva, 50 forint bánatpénzzel ellátott bélyeges zárt ajánlatukat hozzám **f. év október 2-án délelőtt 10 óráig** annyi adják be, mivel a később beérkező ajánlatokat figyelembe nem fogom venni.

A részletes árlejtési feltételek a II-ik aljegyzői irodában hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvármegye alispánjától.

Kolozsvárt, 1897. szeptember 8-án.

Gróf Lázár István,
alispán.

Sz.: 2187—1897.

739. 1—1

k. i.

Faeladási hirdetmény.

Sz. kir. Erzsébetváros Tanácsa a város tulajdonában levő és Szász-Ujfalu (Nagy-Küküllővármegye) község határán a „**Belgeria**“ dűlőben üzemterv szerint I. vágás sorozat I. tagban fekvő erdő fájának tővön leendő eladására véget a tanácsház közgyűlési termében **folyó 1897. évi október hó 11-én d. e. 11 órakor tartandó zárt írásbeli versenytárgyalást** hirdet.

Az eladónak tett erdő **Rozsda vasuti állomástól** alig 3—4 kilométer távolságra fekszik.

A keresztyültt becslés szerint találtatott 13770 köbméter bükk hasábfá és 1377 köbméter dorong és ágfa, az átlagkor 80 év. (Szép növésű, egészséges, butor, vagy vasuti talpfának alkalmas fák vannak.)

Kikiáltási ár **9108 frt 90 kr.** Kilenczeregeryszáznyolcz forint 90 kr.

Versenyezni óhajtok felhivatnak, miszerint **900 frt bánatpénzzel** ellátott ajánlatukat **folyó 1897. évi október hó 11-én d. e. 11 óráig** alólírott városi tanácshoz annyi adják be, mert később érkező ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Az ajánlatban az ígért ár számjegyekkel és betűkkel is világosan kiírandó és az is kifejezendő, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri és azokat magára nézve kötelezőnek tekinti.

A részletes feltételek és tömegbecslési munkálatok a városi polgármesteri irodában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Sz. kir. Erzsébetváros Tanácsa 1897. évi szeptember hó 10-én.

Trajánovits János,
polgármester.**Haszonbérlet.**

Szilágy megyében Szilágy-Nagyfalu kis részben Szilágy-Somlyó határán fekvő, egy összefüggő tagot alkotó, mintegy 797 kat. hold szántóföld, 388 kat. hold rét, 258 kat. hold legelő; és 28 kat. hold pusztas szőlőből álló birtokomat **1898. április hó 1-től** kezdőleg 12, esetleg 18 évre haszonbérbe adom.

A birtok a Szilágy-Somlyói vasuti állomás közvetlen közelében, jókárban tartott országot mellett fekszik.

A részletes haszonbéri feltételek alólírott tulajdonosnál Maros-Gezsébe u. p. Maros-Ludas és Schmidt Ferencz intéző erdőmesternél tudhatók meg.

742. 1—6.

Báró Bánffy János.

Sz.: 729—1897

740. (1—1)

bvgb.

Árverési hirdetmény.

Alólírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a besztorezei kir. törvényszék 1897. évi 1176. sz. végzése következtében Dobál Antal ügyvéd által képviselt Besztoreze-naszód v. megyei zálogkezlősen intézett javára Lövi Rudolf és Becker Dávid ellen 410 frt s jár. erejéig 1897. apr. 10-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján felül foglalt és 805 frtra becsült butorból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár városi kir. bíróság 8454—1897. számú végzése folytán 109 frt 56 kr. tőke-követelés, ennek 1897. évi szeptember hó 13. napjától járó 6%, kamatai és eddig összesen 18 frt 16 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig Kolozsvárt alperesek lakásán leendő eszközölésére **1897. évi szeptember hó 20-ik napjának d. u. 3 órája** határidővel kitűztetik és ahhoz a venni szándékozóknak oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a leg-többet ígérőnek becsáron alul is elfognak adni.

Kelt Kolozsvárt, 1897. évi szeptember hó 10. napján.

PAP JENŐ,
kir. bírósági végrehajtó.**Torda-Aranyos megye**

(Toroczkói járás)

Alsó-Szolcsva és Felső-Podsága egymás mellett fekvő községek határában levő**Páska Simon Alsó-Szolcsvai lakos tulajdonát képező 2500 hold területű****bükk erdejében****az idei bő makktermés bérbe fog kiadni.**

Az erdő állami és viczinális köz közlekedési utak mellett fekszik. — Bérbe venni szándékozóknak tulajdonossal értekezhetnek. Posta-távirda helyt.

728. 3—3.

ELADÓ HÁZ.**Kolozsvárt, Belkirály-utca 4. számú ház eladó.**

718. 3—3.

Ugyanazon telken kiadó lakások is vannak.

Értekezhetni a tulajdonossal, ugyanazon háznál.

SZÜLŐK FIGYELMEBE!**Iskolai cikkek legolcsóbb és legjobb beszerzési forrása!**

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudására juttatni, hogy a helyi piacon

— (**Hid-utca 2. szám alatt**) —

a mai kor igényeinek teljesen megfelelő egészen új

papir-, író-, rajz-, festészeti és iskolai-szer

695. 5—20.

kereskedést

rendeltünk be és azt fővényszékieg bevezett s jót eső árak alatt foglaltunk meg. A minden m. e. t. megfizetőit teljes megelégedéssel és bizalommal fogadjuk. Kérjük új vállalatunk szíves támogatását mely kétségünk megújításával vagyunk Kolozsvárt, 1897.

Kiváló tisztelettel

KRISIK és GOPPOLT
papirkereskedők Kolozsvárt.**Hirdetmény.**

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy a légszusz igénybevételenek megkönnyítése végett hajlandók vagyunk a **légszusz** bevezetést ingyen létesíteni olyképp, hogy díjtalanul létesítjük a világítási berendezést három csőnyílásra, valamint a berendezést a **fűtéshez**. Ezen előnyökkel szemben az új bérő kötelezettséget vállal, hogy három egymást követő éven át 36 frt 50 krnyi azaz naponként átlag legalább 10 krnyi légszusz fog fogyasztani. A kötelezett fogyasztás tehát ezekhez képest aránylag egészen jelentéktelen.

A világítási készülékeket, lámpákat, lámpákat a fél fizeti. A kolozsvári légszuszvilágítási vállalat jelentékeny mennyiséget tart raktáron. A légszuszvilágítást, valamint a fűző-készülékért jelentéktelen havi bér fizetendő.

A légszusz ára következőleg lett leszállítva:

Világítási célra köbméterenként **18 kr.**Fűtési és főzési célra köbméterenként **3 1/2 kr.**

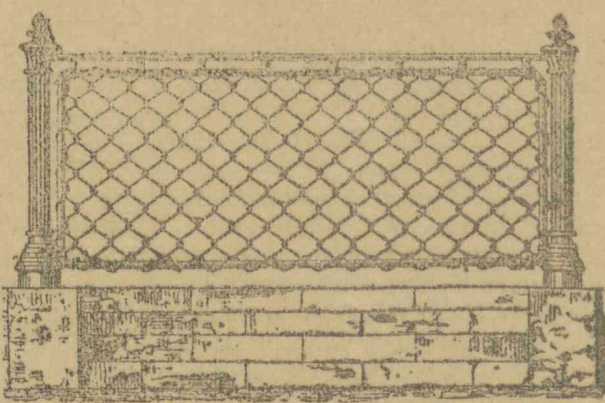
Kérjük a t. közönség kívánságait szóval, vagy írásban a kolozsvári légszuszgyár igazgatóságához intézni. A személyzet a legnagyobb előzékenységgel és szíves készséggel nyújt minden felvilágosítást

458. (29—x)

Kolozsvári

légszuszvilágítási és erőátviteli
résztársaság.

Az 1896. évi budapesti kiállításon „jó munkáért” kiüntetve.

LÉBER GYULAELSŐ ERDÉLYI SODRONY SZÖVETPONAT ÉS SZITAÁRU GYÁRA.
Kolozsvárt, Torda-utca 9. szám alatt.

Ajánlja minden a szakba vágó munkáit, u. m.: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való gépfonatait; majorsági udvarok fonattal való befonását; pince, padlás, ablak világossági, magtár- és élelőkamra ablakok rostélyzatát; áthányó rostak, szén, koks, kavics válogatásához; szikra-fogók gépekhez, Zöldre festett légszuszot, szelőlő- és löher rostak. Backer-féle rostak és egyébféle használatra vas- róz- és czi-szövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek különféle mintákban, fakerebbe foglalt rostak és sziták, ruganyos agybetétek (matrároz), sodrony-lábtörők.

Képes árjegyzékkel kívánunk ingyen és bérmentve szolgálatot. A nagyérdemű helyi és vidéki közönség becses pártfogását kérve

713. 3—20.

Kiváló tisztelettel **LÉBER GYULA.****ADLER SÁMUEL, Belközép-utca sarkán.**

Értesítem a nagyérd. közönséget, hogy az alatt jelzett burgonyafajok, u. m.:

Haupe burgonya (fehér)	frt 3.—
Rózsza	frt 3.50
Sárga	frt 3.75

100 kg-ent üzletben kaphatók.

Egyszerűsind figyelmeztetem a n. é. közönséget, hogy az Erdélyben termelt burgonya a sok esőségek következtében nem oly ép és egészséges, mint az általam árusított Magyarországi homokban termelt burgonya, mely által az is különösen kiváló, hogy tartóképesége folytán a téli időnyre is elfehető annálkül, hogy romlásnak lenne kitéve.

Teljes tisztelettel:

738. 1—10

ADLER SÁMUEL, Belközép-utca sarkán.**A M. Kir. Államvasutak**

BUDAPEST.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gözcséplő garnitúráit, ipari czélokra alkalmas „Compound” 1. komo-biljait, teljesen vasból készült szalmakazalozó gépeit, gőz-kukoriczamorzsológóit, Stibor-féle körfűrészeit, kaszáló és arató-gépeit.

Továbbá SACK-féle ekéit, vető-gépeit, boronáit és egyéb gazdasági gépeit.**A FAIRBANKS-féle mérleggyár kizárólagos képviselője.**— **ÁRJEJYZÉKEN INGYEN ÉS BÉRMENTVE.** —

852.10—10

Eladó**Külmonosior-utca 32. szám alatti szép emeletes ház.**

Értekezhetni október 4-étől:

Zupkó József Budapest, Dob-utca 106. szám.

(737. 1—1.)

BIASINI SZALLODA KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a nagyérdemű helyi és vidéki közönség becses tudására hozni, hogy a régi jó hírnévnek örvendő

Biasini szálloda

bérbe vettem és azt a mai kor igényeinek megfelelően a legnagyobb lényeg-lemmel rendeztem be.

A szállodában 50 kényelmes vendégszoba van. Egy szoba 24 órára 60 krtól feljebb. Az utazó közönség loyai számára az istálló díjtalanul rendelkezésre áll, zabot, szénát, szalmát mérsékelt árban kaphatni. A szálloda társas kocsija minden vonatnál rendelkezésre áll.

A csinosan átalakított étteremben kitűnő ételeket és tisztán kezelt italokat, pontos kiszolgálás mellett, mérsékelt árakban kaphatni. Havi előfizetéseket reggeli, ebéd, vacsorára elfogadok, ugyancsak hónapos szobák, garson lakásokra is.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve maradok

Kiváló tisztelettel

647. (9—25)

WINKLER JAKAB szállodás.**HIRDETMEY.****Kolozsvárt a Nagy-utczában****a most épült ev. ref. papilak földszinti részén egy bolthelyiség,**

ehhez egy sarok szoba, konyha, kamara, pince és pinczei fűskamara, közös mosó-konyha; továbbá: **egy bolthelyiség, 2 szoba, konyha, kamara, pince és pinczei fűskamara, közös mosó konyhával; ezen utóbbi bolthelyiség külön is a lakástól és külön a lakás is folyó évi Október hó 1-től kezdve több évre kiadó.**

Értekezhetni helyt, az építés helyszínén — az építés munka-vezetőjével, bővebben pedig id. **Varga Dániel** urral.

714. 3—3.

A Kolozsvári közuti vasut r. t. mint a Magyar Általános Hitelbank szénesztályának képviselőisége.

Központi iroda: Belmagyar u. 6. Raktár: Vasot mellett, saját telephely.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy a magyar általános hitelbank szénesztályának képviselőisége s illetve urikány-zsilvölgyi (Lupényi) község bányákból származó s alatt osztályozott szénanyagok kizárólagos eladásával bizattunk meg.

Eladási területünk:

1. Kolozsvár város és vidéke;
2. Kolozsvár — Mezőtelegd;
3. Kolozsvár — Deés — Zilah;
4. Deés — Besztoreze;
5. Kolozsvár — Gyéres — Koosárd — Tövis — K. — Kapus;
6. Gyéres — Torda;
7. Koosárd — Marosludas — Marosvásárhely — Szászváros;
8. Marosludas — Besztoreze;
9. Tövis — Gyulafehérvár — Piski — Petrozsény;
10. Gyulafehérvár — Zalatna;
11. Piski — Vajdahunyad.

554. 25—x.

Az eladár a le ült elismert kitűnő minőségű szén s övetkező osztályozás szerint sz. lltaták:

1. Lupényi darabos szén.	6. Lupényi porment. akna szén II.
2. „ salon szén.	7. „ aknaszén III.
3. „ koczka szén.	8. „ dara szén.
4. „ dió szén.	9. „ raktári perszén.
5. „ rostált akna szén. I.	10. „ korvaszó szén.

Azonkívül elfogadunk megrendeléseket:

I. a felső-sziléziai (zaborezei) bánya dió pirszén

II. a koczka szén s állításra.

Az eladás helyt Kolozsvárt bérmentve házhoz szállítva többi állomásokra Lupény állomáson kocsikba rakva, esetleg megállapodás szerint rendeltetési állomásra bérmentve eszközöltetnek.

Árakkal, méltányos szállítási feltételekkel s egyéb a szénesztályára vonatkozó felvilágosítással bármikor a postafordultával szívesen szolgálatunk.

Pontos, gyors és kifogástalan szállításra kiváló gondot fordítunk. Megrendelések csak hozzáunk címzendők.

Kolozsvár, 1897. év június havában.

A kolozsvári közuti vasut r. t. mint a

Magyar Általános Hitelbank szénesztályának képviselőisége.

Gépgyárának Vezérügynöksége

Váci-körút 32. sz.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gözcséplő garnitúráit, ipari czélokra alkalmas „Compound” 1. komo-biljait, teljesen vasból készült szalmakazalozó gépeit, gőz-kukoriczamorzsológóit, Stibor-féle körfűrészeit, kaszáló és arató-gépeit.

Továbbá SACK-féle ekéit, vető-gépeit, boronáit és egyéb gazdasági gépeit.**A FAIRBANKS-féle mérleggyár kizárólagos képviselője.**— **ÁRJEJYZÉKEN INGYEN ÉS BÉRMENTVE.** —

852.10—10